सीता स्वयवर

ए.पी. भानुप्रकाश

सीता स्वयवर

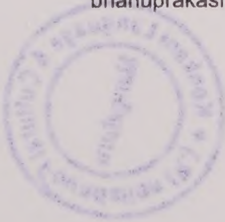
ए.पी. भानुप्रकाश

देवी पब्लिकेषनस्
एरणाकुलम्

Seethaswayamvar Bale	**सीता स्वयवर**
(Konkani)	(कोंकणी)
A.P. Bhanuprakash	**ए.पी. भानुप्रकाश**

Publication No.2	प्रकाशन-2
First Edition	पहला आवृत्ति
Jan 2018	जान 2018
Proof read by	मुद्रितां तपासपी
Dr. L. Sunitha Bai	डा. एल. सुनिता भाई
Published by	प्रकाशक
Devi Publications	देवी पब्लिकेषन
Alungal House	आलुंगल हावुस
Erattakkulangara Road	इरट्टाकुलंगरा रोड
Pachalam	पच्चालं
Kochi - 682 012	कोच्ची - 682 012
Cell: 9746630908	मोबैल: 9746630908
bhanuprakashpachalam@gmail.com	bhanuprakashpachalam@gmail.com

DTP and Printed at	डी.टी.पि. अनी मुद्रण
Paracka l Enterprises	पारक्कल एन्टेरप्रैसेस
Pachalam	पच्चालं
Kochi - 682012	कोच्ची - 682 012
Copies 500	कोपी - 500
Price : ₹ . 90.00	रकम : ₹ 90.00

समर्पण

ग्रामदेवता श्री काट्टुंगल भगवतीक नमन केरनु, हो सीता स्वयवर बाले (नृत्यनाटक) हांव तुमका समर्पितां

ए.पी. भानुप्रकाश

उपकारांची उतरा

मनोहर उत्तरानी म्हज्या सीतास्वयवरांची ओळख अनी मुद्रितां तपासून उपकार केल्ला डॉ. श्री. एल. सुनिता बाई हांणी.

मनोहर उत्तरांनी म्हज्या श्री दत्तात्रेय अवतारु (बाले, बाळ अनी तालगडी) ओळक करून दिल्ला शरतचंद्र शेणै हांणी.

म्हाका कोंकणी चळवळींत हाडलेलो म्हजो प्रिय मित्र श्री आर.एस. भास्कर हांणी.

म्हाका मार्गदर्शन दिल्लेलो प्रिय मित्र श्री पय्यन्नूर रमेश पै हांणी.

म्हाका मार्गदर्शन दिल्लेलो प्रय मित्र श्री गोकुलदास प्रभु हांणी.

म्हज्या 'काव्यहार' कवितांची मुद्रितां तापासून म्हाका उपकार केल्ले श्री कमलाकर द. म्हाळशी हांणी.

म्हाका मनोहर उत्तरांनी म्हज्या 'काव्यहार' कवितांची ओळक करून दिल्ला प्रोफेसर हनुमंत चोपडेंकार हांणी.

मनोहर उत्तरांनी म्हज्या भक्तिगीतामृतांची ओळख करून दिला श्री शंकर रामनाध नायीक हांणी.

सगटांकडे हांव काळजांन सावन आभारी.

ए.पी. भानुप्रकाश

दोन उतरां

आमच्या घरांत रामायण, महाभारत, भागवत सारखे ग्रंथ आसलें अनी ते आपले मनांत जिरेयले. गांवातले लोकवेद कान भरून आयकला. तांतली सुंदर काव्यमयता पळ्यली. तांतलें आजाप सृजन-शक्तताय पळ्यली आनी कळ्यली. रामायण आनी महाभारत फकत कल्पनेन रचलीं. तांका कांय इतिहासीक घडणुकांचो आदार आसा. रामायणाच्या कथानकांच्या आनी पात्रांच्या इतिहासिकताचे समज दिवपाची घटणुकांचो परिचय आतां मेलूंक लागला. ख़ूबशें साहित्य उजवाडाक येंवचाक लागलां.

रामायणाचे बालकांडांत कोय घटणुको, विश्वामित्र आगमन, याग-रक्षा, सीतास्वयंवर, ताटका-मोक्ष आदी घटणुको मेळटात. हे घटणुकांचे कथासारांश तयार करून सीता स्वयंवर बरयला. भानुप्रकाशान ही घटणुको केरलाचे शैलींत बरयला. ही घटणूक विस्तारान सांगल्या. सीतास्वयंवर बाले (नृत्यनाटक) म्हूण ह्या पुस्तकाचें नांव दिल्या. भानुप्रकाश हांगेलें रामायण संबदी रेखांकन बरेंच दिस्ता. स्वयंवरांत में आयली सीताचे न्वें वर्णन अशें केलां.

"पुण्यवती, सत्यवती, मैथिली, मनोहरी
आभरण भूषित जनकी मनोहरी
हतांत माळा घेवन सुनयना समेत आयली
सीतेक देखून तिजेर रायाक मोह दिसलोरे

बरवपाचें चातुर्य आनी काव्यमाधुर्य हांगा सुन्दर आसा आनी वाचप्यांक खूब संतोष भोगता.

14-12-2017

Dr. L. Sunitha Bai
Cochin - 682 035
Mob: 9846048428

पुस्तक संबन्धी

हांवे करणाटकातुलें यक्षगन देखलें अनी केरळांतुलें (कच्ची) गोड्डेरामायण देखले अनी तांतु हांवे वांटो घाले खातीर म्हका नृत्यनाटक रूपान पुस्तक बरेवूंक प्रचोदन मेळ्ळो. त्याखातीर 'सीतास्वयवर' नृत्यनाटक अनी दाण्डिया रूपान म्हाज्या मनांतु दिसलेले प्रकार हांवे बरेयलां. साहित्य अनी पुराण कथेचे संबन्धी म्हाका ज्ञान उणे आसा खातीर ही पुस्तकांतु चुकी अनी उणावु जायते आसतेले म्हणून म्हाका दिस्ता. त्या कारण तुमी कृपया क्षमा करका अनी म्हाका तुमगेले प्रचोदन अनी अनुग्रहु दीवका म्हणून हांव विनंती करता.

ए.पी. भानुप्रकाश

मांडावळ

ही पुस्तक 6-1-2018 दिसा अखिल भारतीय कोंकणी परिशदेचें 31 वें मुंबय अधिवेशनांतु शिने अभिनेत्री श्रीमती वर्षा उसगांवकरानी प्रकाशन केल्ला.

सीता स्वयवर

बाले (नृत्यनाटक)

सीता स्वयवर बाले (नृत्यनाटक)

कथा सारांश

अयोध्या राजमहळांतु आयलोलो विश्वामित्र मुनी तागेले यज्ञ रक्षणेक दशरथ राय्यालो अनुमती घेवनु रामलक्ष्मणांक तागेले आश्रमांतु घेणु वत्ता.

यात्रा मध्ये मुनी रामलक्ष्मणांक 'बल पुनरतीबल' मंत्र उपदेश दिता. ताटक वनांतु राम ताटक नामांची राक्षसी वध कराता.

रामाक दिव्यास्त्र अनी अस्त्र शस्त्रादि विद्या विश्वामित्र दित्ता.

ते विश्वामित्रालो आश्रमांतु पावताय. यज्ञविघ्न केरताले राक्षसांचे वध केरनु राम लक्ष्मण यज्ञरक्षण करताय. विश्वामित्र तागेले यज्ञ पूर्ण करता.

मिथिलापुरी यात्रा मध्ये गौतम मुनिच्या सापान फातोरु जालेली गौतमपत्नी अहल्याक राम तागेले पादस्पर्शान मोक्षु दित्ता.

मगीर ते मिथिलापुरींतु पावताय. थांगा जनकराय्यालो पुत्री सीतेली स्वयवर मातसर माण्डता. त्रयंबक धनुस उभारूंक जायनांतुले मातसरांतु भागु घेवलेले राय ते सगट हारवोवनु वत्ताय. त्या वेळा विश्वामित्र समेत राम अनी लक्ष्मण राजमहलांतु पावले. राम धनुस अनायास उभारता. सीता, रामाले गळ्यारी स्वयवर माळा घालता. दशरथरायु परिवारसमेत मिथिलापुरींतु पावताय. सीता अनी रामाली व्हरडीक धुमधाम जाता. जनकरायालो भावु कुशद्वज रायाले पुत्री ते यदाक्रम माण्डवि-भरताक्, श्रुतिकीर्ती-शत्रुघ्नाक् अनी ऊरमिळा लक्ष्मणाक् व्हरडीक् करता. व्हरडीके व्होराण अयोध्यापुरीक वत्ता.

सीता स्वयवर बाले (नृत्यनाटक)

कथा पात्र

१.	दशरथ रायु	२६.	मंत्री सुदामा
२.	मंत्री सुमंत्र	१७.	आचार्य सदानंद
३.	वसिष्ठ गुरु	१८.	कौसल्या राणी
४.	श्रीराम	१९.	रायु - ३
५.	लक्ष्मण	२०.	राजकुमार - १
६.	सैनिक (१ या २)	२१.	सीता देवी
७.	विश्वामित्र मुनी	२२.	कुशद्धज रायु
८.	ताटका राक्षसी	२३.	माण्डवी
९.	मुनिजन (१ या २)	२४.	ऊरमिळा
१०.	सुबाहु मायावी राक्षस	२५.	श्रृतिकीर्ती
११.	मारीच मायावी राक्षस	२६.	सुमित्रा राणी
१२.	राक्षसगण (२ या ४)	२७.	कैकई राणी
१३.	अहल्या	२८.	भरत राजकुमार
१४.	जनक रायु	२९.	शत्रुघ्न राजकुमार
१५	सुनयना राणी	३०.	पण्डित (१ या २)

ओं हरि श्री गणपतये नमः अविघ्नमस्तु

सीता स्वयवर बाले (नृत्यनाटक)

प्रथम भाग

वेदी - 1

1. पाश्चातल होडदो (यवनिका):- अयोध्या राजदरबार, राजसिंहासन, सिंहासनाले मागलान् सूर्यबिंबालो चित्र(सूर्यवंशालो प्रतीक्), मंत्री परिवारांक बेसूंक पीठ (केदल).
2. राज दरबारालो देरलांतु दोगा / एक सैनिक (द्वारपालक्) राबलाय, मंत्री सुमंत्र अनी सभा परिवार सगटीय उपस्तित आसा.
3. • होडदो उभारचे फुडे दीवली जेळनु आरती (विघ्नेश्वरपूजा)
4. कीर्तनः

नमोस्तुते श्री महागणपतीं
सर्वमंगळ प्रदायका
नमोस्तुते श्री सरस्वती
सकला कला वल्लभे
गुरुर ब्रह्मा गुरूर विष्णु
गुरुर देवो महेश्वरः
गुरु साक्षात परब्रह्मा
तस्मै श्री गुरवे नमः

रामाय रामचन्द्राय, रामभद्राय वेधसे
रघुनाथाय, सीतायां पतयेनमः

कुजंत्म रामरामेती, मदुरम मदुराक्षरम
आरूह्य कविताशाखां, वन्दे वालमीकी कोकिलम.
शंखचक्रगदा पत्मधारी श्रीनारायण
त्रेतायुगांतुलो अवतारपुरुष
श्रीरामदेवाले चरित, सीताराम चरित
सीतास्वयमवर चरित, सीतास्वयमवर चरित.

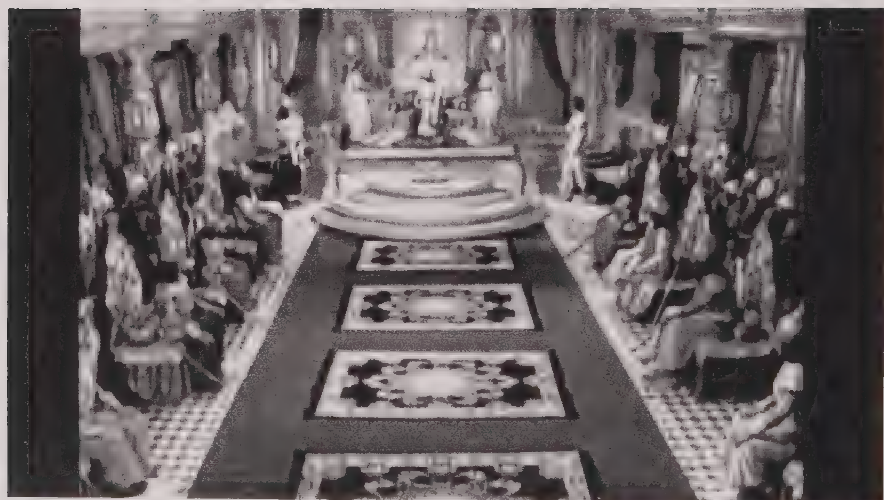
5. वर्णनाः

कोसल राज्यातुले एक सुन्दर नगरि
सरयु नदी तडेरि, अयोध्या नामांचा नगरि
सर्वसंपन्न वणिक नगरि
अमरावति समान उज्वल नगरि
धनधान्य समृध अयोध्या नगरि

ईक्ष्वाकुवंशांतुलो एक महारायु
मनुपरंपरेचो दशरध नामांचो रायु
सत्यवान, नीतीमान, धर्मिष्ट रायु
उग्रप्रतापी अयोध्या प्रजापती
दशरथ महारायु राजसभेंतु आगत जालो

6 गीतः

अयोध्या पुरीचो एकु रायुरे रायुरे
दशरथ नामांचो एक महारायुरे
राजमहलांतु महामुनी विश्वामित्र पावलोरे
दशरथ राय्यानी विश्वामित्राक स्वीकारु दिल्लोरे

विश्वामित्राक रायानि सहायु वचन दिल्लेरे
विश्वामित्रानी तागेल आगमन उद्देशु सांगलेरे
"म्हजे यज्ञाक विघ्न करताय सुबाहु अनी मारीच
यज्ञरक्षणेक रामलक्ष्मणांक धाडका म्हजे आश्रमांतु"

दशरथान विश्वामित्रालागी व्याकुलान सांगलेरे
"राम अनी लक्ष्मण बालक कारण, जालीना तांका प्राप्ती
राक्षसांचें वध करूंक, येत्ता हांव सैन्यसमेत"
हें आयकोव्नु, विश्वामित्राक कोपु आयलोरे

आचार्था वसिष्ठानी, बेगीन रायालागी सांगलेरे
"हे राया, तुगेलो पूतु श्री विष्णूलो अवतारु
पालन केरी विश्वामित्राक तूवें दिल्लोलो वचन्"
रायानी विश्वामित्रालागी, क्षमा मागलेरे

विश्वामित्राक रायानी अनुमती दिल्लेरे
रामलक्ष्मणानी रायालागी यात्रा अनुमति मागलेरे
रायानी रामलक्ष्मणांक विश्वामित्रालागी सोडलेरे
रामलक्ष्मण समेत विश्वामित्र भायर सरलेरे

7. • होडदो उभारता.

8. (दरबारांतु एक सैनिक प्रवेश करता.)

9. सैनिकः- "अयोध्या प्रजापती, उग्रप्रतापी दशरथ महारायु आगत जाता".

10. (सेगटीय आदरान उठाव्नु राबताय.)

11. (दशरथ रायु प्रवेश करता. मंत्री सुमंत्र रायाक स्वीकारनु बेसेवता.)

12. (रायाले मागलान् राम लक्ष्मणादीय प्रवेश करताय.)

13. (रायु सिंहासनाचेरी उपविष्ठ जाता.)

14. (रायालो मागलान राम अनी लक्ष्मण राबताय.)

15. दशरथः- दरबारांतु सेगटांकय बेसूंक आंग्य दाखेयता.

16. (सेगटीय बेसताय.)

17. दशरथः- "सेगटांकय हया सभेंतु स्वागत, हे मंत्री सुमंत्र, आयचो दरबार आरंभु जावो"

18. एक सैनीक प्रवेश करता अनी रायाक प्रणास केरनु सांगता. "हे आभिवंद्य दशरथ महाराज जय हो. अपणाक तोण्ड दाखेवूंक महामुनी विश्वामित्र आगत जाला."

(सैनीक प्रणाम केरनु परतोनु वत्ता.)

19. (मंत्री पच्चून विश्वामित्राक स्वीकारनु हाडता.)

20. (सभेंतु सेगटीय उठावनु वंदन करताय.)

21. (दशरथ उठावनु वच्चून विश्वामित्राक वंदन केरता.)

22. विश्वामित्रः- (अनुग्रहु दित्ता) "कीर्तिमान भव, आयुषमान भव."

23. (दशरथ विश्वामित्राक आदरान स्वीकारनु बेसेयता.)

24. दशरथः- "हे मुनिश्रेष्ठ, हांव दशरथरायु अपणाक अयोध्या राजसभेंतु आदरपूर्व स्वागत करता. हांगा ह्या पीठाचोरी अपण कृपया उपविष्ठ जायाय."

25. (विश्वामित्राक बेसेवनु रायु सिंहासनाचेरी वच्चून बेसता. सेगटीय बेसताय.)

26. दशरथः- "महामुने अपणाले आगमनान हांव धन्य जालो. अयोध्यानगरी पवित्र जाले."

27. विश्वामित्रः- "आयोद्यानगरी सर्व संपन्न जावो."

28. दशरथः- "महामुने अपणाले आगमन् उद्देशु कृपया, म्हजे लागी सांगाय. हांव दशरथरायु अपणाक म्हजे सहायु वचन दीता."

29. विश्वामित्रः- "हे वीरशूर दशरथराय्या, हांव एक विशिष्ठ यज्ञ आरंभु करता. म्हजे यज्ञाक विघ्न केरताय दोग राक्षस, सुबाहु अनी मारीच. म्हजे यज्ञरक्षणार्थ, राक्षसांचे वध करूंक रामलक्ष्मणांक म्हजे लागी म्हजे आश्रमांतु धाडका ."

30. हें आयकोवनु दशरथः- (व्याकुलान) "महामुने म्हजेरी क्षमा केरका. राम अनी लक्ष्मण बालक कारण, जालीना तांका प्राप्ती. यज्ञरक्षणार्थ, राक्षसांचे वध करूंक येत्ता हांव सैन्य समेत तुजी आश्रमांतु."

31. (हें आयकोवनु विश्वामित्र कोपिष्ठ जाता अनी उठावनु राबता.)

32. (हें देखून वसीष्ठ गुरु वेगीन उठायता)

वसिष्ठ : "हे राय्या तुगेलो पूतु रामचन्द्र, श्री विष्णूलो अवतारु. अस्त्र शस्त्र निपुण विश्वामित्रालागी तांका धाडूंक अपण भींवका नाका. धर्मिष्ठ राय्या पालन केरी तूवें विश्वामित्राक दिल्लेले वचन्."

33. (हें आयकोव्नु)

दशरथः- "महामुने कृपया क्षमा केरी तूं म्हजेरी. रामलक्ष्मणांक व्हरूक हांव संतोषान अपणाक अनुमती दित्ता."

34. विश्वामित्रः- "हे राय्या तुजी कीर्ती ऊंच जातेली, शुशोभित जातेले हें बालक्."

35. दशरथः- "हे रामा, हे लक्ष्मणा म्हजे लागी यो".

36. (राम अनी लक्ष्मण राया मुखारी येत्ताय)

37. दशरथः- (रामलक्ष्मणालागी) "हे पुत्र, तुमी विश्वामित्रालो आज्ञा पालन करका. राक्षसांचे वध केरनु तुमी यज्ञ रक्षण केरका."

38. रामः "हे पिताश्री, मुनिश्रेष्ठ विश्वामित्र वांगडा वचपाक आमका कृपया अनुमती दीव्का."

39. (राम लक्ष्मण दशरथालो चरण वंदन केरताय.)

40. दशरथः- (तांका अनुग्रहु दित्ता) "आयुषमान भव, विजयी भव."

(दशरथ रामलक्ष्मणा तांका विश्वामित्रालागी सोडता)

41. (राम लक्ष्मण विश्वामित्रालो चरण वन्दन केरताय)

42. विश्वामित्रः- (तांका अनुग्रहु दिता) "अयुषमान भव, विजयी भव, कीर्तिमान भव."

43. (दशरथ तांका यात्रा केरता. रामलक्ष्मण विश्वामित्र वांगडा राजमहल सोडनु भयर सेरताय.)

44. • होडदो घालता.

वेदी - 2

1. पाश्चातल (सांजवेळा) सरयु नदी तडेची होडदो
2. गीत :

   सरयु नदीतडेरी सांजवेळा ते पावलेरे.
   रामलक्ष्मणानी विश्वामित्राली पादपूजा आदरान केल्लेरे
   'बल-पुनरतीबल्' मंत्र, विश्वामित्रानी तांका उपदेशु दिल्लेरे.
   सरयु नदी ताण्डून तें मुखर सेरलेरे.
3. • होडदो उभारता.
4. (सरयु नदीतडेदी रासलक्ष्मण अनी विश्वामित्र बेसल्याय. रामलक्ष्मण आदरान विश्वामित्रालो पादपूजा केरताय.)
5. विश्वामित्रः- "हे राम अनी लक्ष्मण 'बल-पुनरतिबल' हें अतिविशिष्ठ मंत्र हांव तुमका दित्ता. हें, विशरिष्ठ मंत्र भक्त्यान तुमी स्वीकारु केराय."
6. (दोनीय हातान् मुनी तांका वरदान दित्ता)
7. राम लक्ष्मणः- "हे महामुने, हें अतिविशिष्ठ मंत्र आदरान अनी भक्त्यान आमी स्वीकारु केरत्ताय."
8. (राम लक्ष्मण विश्वामित्राक वन्दन केरताय)
9. विश्वामित्रः "हे रामा हें मंत्र जपन केरल्यारी देह दृढ जातेले, तान अनी भूक लागचीना, तीनीय लोकांतु तुमका समान कोणीय आसचीना."
10. (नदी ताडूंन ते वत्ताय)
11. • होडदो घालता.

वेदी - 3

1. पाश्चातलः- ताटक वनांचो होडदो.

2. गीत :

   सरयु नदी ताण्डून ते ताटका वनांतु पावलेरे
   ताटक नामांची एकी राक्षसी अट्टहासु काडनु थांगा पावलीरे
   सहश्र हत्तीली शक्तिरूपिणी तीणी
   रामालागी घोरयुद्ध केल्लीरे
   एक बाण सोडनु रामान तीगेली वध केल्लेरे.

   रामाली शक्ति देखूंन विश्वामित्राक संतोष जालोरे
   अस्त्र शस्त्रादी दिव्यायुध विश्वामित्रानी रामाक दिल्लेरे
   अस्त्र शास्त्र संहारादी विद्या रामाक विाल्लेरे
   घोर वन् ताण्ढून ते आश्रमांतु पावलेरे

3. • होडदो उभारता

4. (रामलक्ष्मण अनी विश्वामित्र ताटक वनान्तरांतु पावताय)

5. विश्वामित्रः- "हे रामा, हें अतिघोर भयानक वनांतु ताटका नामांची एकी अतिभीकरी राक्षसी वासु केरता खातीर, भीवनु कोणीय ह्या वाटेन वचनाय."

6. (सहस्त्र हथीनी शक्तिरूपिणी ताटका राक्षसी तांगोले मुखारी प्रत्यक्षु जाता. ती व्हडान अट्टहासु काडता.)

7. ताटकाः- "हह-हह-हहा... हहा.....हहा.... हे मनुष तुमी कोण? कोणीय मनुष येवचीना म्हागेले ह्या भयान्क रानांतु. त्या खातीर हांव तुमका सोडचीना. हांव तुमका मारनु खातेली."

8. रामः- “हे दुःष्ठ राक्षसी, अनी कोणांकय तूं उपद्रवु दींवचीना म्हुण म्हाका तूं वचन दिल्यारी तुका हांव जीवंत सोडतोलो. ना जाल्यारी म्हजे लागी युद्ध (झूज) केरी तूं. तुगेले मोरण म्हजे हातान जातेले.”

9. (ताटका- हें आयकोवनु तिगेली जाळ सोभार जाता. ताटका ती व्हडान गरजन कोरता.)

10. (ताटका - जाळान अट्टहासु काडता अनी रामालागी ती अतिघोर युद्ध करता. परंतु रामाक हारवेवूंक तीका जायना)

11. विश्वामित्रः- “हे रामा ही राक्षसी तुजेलागी हारवेता खातीर, भय्येन ती अदृश्य जावनु युद्ध केरतेली. ती अतिक्रूर, उपद्रवकारी, दयाहीन, त्या पसांवंती, तीका अदृश्य जावूंक वेळु दीवनाका. वेगीन तूं तीका वध केरी.”

12. (राम - एक अस्त्र सोडता. तिका वध करता. बोब घालनु भयानक शब्देन ती सकयल पडता.)

13. विश्वामित्रः- (संतोषान) “हे रामा तुगेले प्राप्ती देखून म्हाका व्हड संतोष जालो. अस्त्र शस्त्रादी दिव्यायुध अनी अस्त्र संहारादी विद्या हांव तुका दित्ता.”

14. (विश्वामित्र दोनीय हातान् रामाक वरदान दित्ता)

15. रामः- (विश्वामित्राक वन्दन केरता) “महामुने, अपण म्हाका दित्ताले हें दिव्य अस्त्र शस्त्र अनी सगटीय विद्या हांव भक्त्याान अनी आदरान स्वीकारु केरता.”

16. (ताटक वन ताडूंन ते यात्रा मुखार सेरताय)

17. • होडदो घालता.

वेदी - 4

1. पाश्चात्तलः- विश्वामित्रालो आश्रमालो होडदो
2. (वेदीच्या मध्य - यज्ञकुंण्ड, यज्ञद्रव्य, आरती, करपूर इत्यादी तय्यार आसात. यज्ञकुण्डा मुखारी मुनीजन यज्ञाक तय्यार जावनु बैसल्याय.)
3. गीत

विश्वामित्रानी तागेल यज्ञ आरंभु केल्लेरे.
मायावी सुबाहू अनी मारीच राक्षस गण समेत
अट्टहासु काडनु थांगा पावलेरे
रक्त अनी मास यज्ञ कुणडांतु ताणी घालेरे
अशुद्ध केरनु राक्षसानी यज्ञ विघ्न केल्लेरे.

राक्षस गणानी लक्ष्मणालागी घोर युध केल्लेरे
लक्ष्मणानी एकेक् राक्षसांचें वध केल्लेरे
सुबाहु अनी मारीच रामालागी घोर युध केल्लेरे
एक दिव्यास्त्र सोडनु रामान् सुबाहु वध केल्लेरे

मारीचालो वध करूक रामान् दिव्यास्त्र काडलेरे
तें देखून मारीच प्राणभयेन् धावलोरे
मारीच तो बेगीन रामचरणारी अभय् माग्लेरे
क्षमा केरनु रामान् मारीच ताका सोडलेरे

. यज्ञवेदि शांन्त जालेरे
विश्वामित्रानी तागेल यज्ञ आरंभु केल्लोरे

विश्वामित्रानी तागेल यज्ञ पूर्ण केल्लेरे.
यज्ञरक्षण केरनु रामान आज्ञा पालन केल्लेरे.

जनक रायान् एक् स्वयवर यज्ञ माण्डलेरे
त्रयंबक धनुसालो विशेषु विश्वामित्रानी सांगलेरे
धनुस देखूंक रामलक्ष्मणांक मोहु दिसलेरे
मिथिलापुरी वचपाक ते भायर सरलेरे

4. • होडदो उभारता
5. (विश्वामित्र अनी रामलक्ष्मण आश्रमांतु प्रवेश करताय)
6. विश्वामित्र : - "हे मुनीजन यज्ञरक्षणेक रास अनी लक्ष्मण पावले. तुमी यज्ञाक तय्यार जाय्याय. हे रामा अनी लक्ष्मण तुमी यज्ञ रक्षणेक जाग्रतेन राबाय."
7. (यज्ञ कुण्डाच्या दावो भागांतु लक्ष्मण अनी उजवो भागांतु राम जाग्रतेन राबताय.)
8. (विश्वामित्र यज्ञ कुण्डाले मुखारी उपविष्ठ जाता अनी यज्ञ आरंभीता.)
9. (सुबाहु अनी मारीच राक्षमगण समेत अट्टहासु काडनु प्रवेश करताय.)
10. सुबाहु :- "हे राक्षस गण तुमी यज्ञ कुण्डांतु मास अनी रक्त घालनु यज्ञ वेगीन अंशुद्ध केराय."
11. (राक्षस गण अट्टहासु काडनु मास अनी रक्त घालनु यज्ञ विघ्न करताय)

12. (राम अनी लक्ष्मण निरंतर बाण सोडनु तांका धांवडायताय. ते घावून वत्ताय.)

13. रामः- "लक्ष्मणा बले भेष, यज्ञ रक्षण केरचो कर्तव्य आमका आसा खातीर, लक्ष्मण सदां जाग्रतेन राब तूं."

14. (दावो भागान राक्षस गण परतोवनु येत्ताय अनी यज्ञ विघ्न करूंक श्रम केरताय.)

15. (उजवो भागान सुबाहु अनी मारीच येताय अनी अदृश्य जावनु रामालागी युद्ध केरताय.)

16. रामः- "हे लक्ष्मणा तूं एकेक राक्षसांचें वध केरी. हांव सुबाहु अनी मारीचालागी युध करता."

17. (लक्ष्मण निरंतर बाण सोडता अनी एकेक राक्षसांचें वध केरता.)

18. (रमालागी सुबाहु अनी मारीच घोर युध केरताय.)

19. (राम - एक दिव्यास्त्र सोडता. सुबाहुलो वध केरता.)

20. (सुबाहू बोब घालनु सकयल मोरनु पडता.)

21. (हें देखून मारीचाक भय दिसता.)

22. रामः- "हे मारीच अनी तूं मोरूंक तय्यार जा. हांव तुका जीवंत सोडचीना."

23. (राम-मारीचाक मारूंक एक दिव्यास्त्र काडता.)

24. (मारीच भीवनु धांवता मगीर धावूंन येवनु रामालो पांयारी पडता.)

25. मारीचः- "हे श्रीराम, दयानिधे प्राणभयेन हांव तुजी चरणारी आयला. म्हजेरी क्षमा केरनु मजे प्राण रक्षण केरी तूं."

26. रामः- "हे मारीच उठा. तुजेरी हांव श्रमा करता. अधरमांचो वाट सोडनु धरमांचे वाटेन मुखार सेर तूं. हांव तुका परतोन् वचपाक अनुमती दित्ता."

27. (मारीच रामाक वन्दन केरनु व्हत्ता.)

28. (यज्ञ वेदी शांत जाता. संतोषान विश्वामित्र यज्ञ आरंभु केरता. यज्ञ समाप्तीक् करपूरा आरती ऊंवाळता. यज्ञ पूर्ण जाता.)

29. विश्वामित्रः- "हे रामा, लक्ष्मणा तुमी म्हजे यज्ञाले रक्षण केल्ले. यज्ञ पूर्ण जाले खातीरी म्हाका व्हड संतोषु आसा. म्हाका तुमचेरी व्हड अभिमान दिस्ता."

30. रामः- "हे महामुने, अपणाले अनुग्रहान् आमका आमचें कर्तव्य पूर्ण करूक जाले. त्या खातीर आमका व्हड संतोषु आसा."

31. (राम अनी लक्ष्मण विश्वामित्रास वन्दन केरताय.)

32. विश्वामित्रः- "आयुषमान भवा. कर्तिमान भवा."

33. (विश्वामित्र राम लक्ष्मणांक अनुग्रहु दित्ता.)

34. विश्वामित्रः- "हे रामा, मिथिलापुरींतु जनक राय्यान स्वयवर यज्ञ आरंभीला. जनक राय्याक एक दिव्य धनुस आसा. महादेवालो त्रयंबक धनुस."

35. रामः- (हें आयकोवनु) "हे महा मुने, महादेवालो तें त्रयंबक धनुस देखूंक आमका व्हड मोहु दिस्ता."

36. लक्ष्मणः- "हां, महामुने, आमका धनुस देखूंक कृपया अपण व्यवस्था केरनु दी."

37. विश्वामित्रः- "हें दिव्य धनुस देखूंक, हे रामा, हे लक्ष्मणा, तुमका हांव मिथिलापुरींतु वरता."

38. (विश्वामित्र राम लक्ष्मण समेत मिथिलापुरींक यात्रा आरंभीता.)

39. • होडदो घालता.

वेदी - 5

1. (पाश्चातल होडदो. मुनी गौतमालो पोरणें आश्रम)
2. (आश्रमा मुखारी एक व्हडले फात्तोरु.)
3. गीतः-

   मुनि गौतमालो पोरणें आक्षमांतु ते पावलेरे
   विश्वामित्रानी एकु फात्तोरु दाखेवनु सांगलेरे
   गौतमालो सापान् तागेली पत्नी अहल्या फात्तोरु जालिरे
   मेळतेली तीका सापमोक्षु, रामा तुगेलो पादस्पर्शान्

   फात्राक वन्दन केरनु रामान् पादस्परश केल्लोरे
   श्रीरामालो पादस्परशान् तीका मोक्षु मेल्लोरे
   गौतम पत्नी अहल्या बेगीन प्रत्यक्षु जालिरे
   रामलश्र्मण विश्वामित्र समेत यात्रा आरंभीलेरे.

4. • (होडदो उभारता.)
5. (यात्रा मद्ये विश्वामित्र, राम लक्ष्मण गौतमाले पोरणें आश्रमांतु प्रवेश करताय.)
6. रामः- “महामुने, हें पोरणों आश्रम कोणालो म्हूण म्हाका आपण सांगून दी.”
7. विश्वामित्रः- “हे राम, हें गौतम मुनीलो पोरणें आश्रम.”
8. (विश्वामित्र रामाक एकु वहडलो फोतोरु दाखेव्नु दिता.)

9. विशावामित्रः- “जायते वर्ष फुडे गौतमालो सापान् तागेली धरमपत्नी अहल्या एकु फातोरु जाली. हें फातोरु सापमोक्षु राखूंन राबल्या. मेळतेली तीका सापमोक्षु, हे रामा, तुगेलो पादस्परसान.”

10. (राम - आश्चर्यचकित त्या फात्राक बोवोंडी घालनु चोयता. अनी पादस्परश केरूक अनुसती मेलूंक विश्वामित्राक चोयता.)

11. विश्वामित्रः- “हे रामा, त्या फात्राचेरी तुगेलो पादस्परशन् केरनु अहल्याक मोक्षु दी.”

12. (विश्वामित्र रामाक आंग्य दाखेवनु अनुमती दित्ता.)

13. (राम फात्राक वन्दन केरनु फात्राक पादस्परशन् करता.)

14. (फतोरु अदृश्य जाता. अहल्या प्रत्यक्षु जाता. आश्चर्यभरित जावनु अहल्या स्वय तिगेली देह स्परशन् केरनु चोयता. संतोषान ती रामाक वंदन केरता.)

15. अहल्याः- “त्रेतायुगांतुलो अवतार पुरुष हे रामा, फातोरु जोलोलो हांव म्हागेले मोश्रप्राप्तीक जावनु, इतलोंच वर्ष अपणालें पादस्परशनाक राखून राबली. आज अपणालें पुण्यपाद स्परशनान् तूवें म्हाका मोक्षु दिल्ले. हे दयानिधे रामा, तुजेरी हांव सदां आपारी, तुका म्हजे वन्दन.”

16. अहल्याः- “हे विश्वामित्र महामुने म्हाका मोक्षु दीवूंक श्रीरामाक तुवें हांगा हाडले. त्या पसावंती तुजेरी हांव व्हड आभारी. महामुने तुका म्हजे वन्दन.”

17. (अहल्या-विश्वामित्राक अनी रामाक वन्दीता)

18. विश्वामित्रः- “सुमंगली भवा, आयुषवती भवा.”

19. रामः- “सर्वमंगळम भवतु.”

20. (विश्वामित्र अनी राम तीका अनुग्रहु दिता.)

21. (विश्वामित्र अनी राम लक्ष्मण यात्रा आरंभीता.)

22. • होडदो घालता.

द्वितीय भाग

वेदी - 6

1. (पाश्चातल होडदो : मिथिलापुरी राजदरबार, राजसिंहासन, मंत्रीपरिवारांक बेसूंक पीठ (केदला).)

2. (दरबारा देरलांतु एक या दोनी सैनीक राबलाय)

3. (मंत्री पिरवार सगट उपस्थित आसात.)

4. वर्णनाः-

मिथिलापुरि नामांचा एक नगरि
विद्देह राज्यांतुले एक सुन्दर नगरि
धनधान्य समृद्ध सर्वसंप्पन नगरि
मिथिवंशांतुलो जनक नामांचो एकु रायु

सत्यवंत, नीतीवंत, धरमिष्ठ रायु
मिधिला प्रजापति जनक महारायु
राजसभेंतु आगत जालो.

5. गीत :-

मिथिलापुरीचो एकु रायुरे रायु
जनक रायालो एकु चोडुरे चोडु
सीता नामांजी एकी राजकुमारी
रूपवती, बुद्धिमती, सौम्यवती सीता

सीता स्ययवरयज्ञ जनकराय्यानी उदघोषु केल्लोरे
यज्ञांतु भागु घेवूंक समस्त गांवचों राय्यांक
जनक रायान् अमंत्रण पत्र धाडलेरे
अमंत्रण स्वीकारनु सगट राय्यय पावलेरे.

जनक रायाले एक धनुस, त्रयंबक धनुस
महादेवान दिल्लेले त्रयंबक धनुस
जनक रायान् सभेंतु हाडेवलेरे
धनुस देखूंन् सगट राय्यांक आश्चर्यु जालेरे.

जनक रायान् सभेंतु एक उद्घोषु केल्लोरे
"सीता स्वयवराक् आसा हांगा एकु मातसर
त्रयंबक धनुस उभारनु बाण कोण सोडतारे
तो वीरपुरुष सीता स्वयंवराक् योग्यरे"

पुण्यवती, सत्यवती, मैथिली, मनोहरी
आभरणभूषित जानकी मनोहरी सीता
हात्तांतु माळा घेव्नु सुनयना समेत आयलिरे
सीतेक देखूंन् तीजेरी राय्यांक मोहु दिसलोरे.

मातसरांतु भागु घेवूंक जनकान् अमंत्रण दिल्लेरे
एकेक् राय्यानीय व्हड परिश्रमु केल्लोरे.
एक ही राय्यांकय धनुस उभारूंक जालीना
लज्जेन् सगट् राय्याय माते भागेव्नु घेल्लेरे.

6. • (होडदो उभारता.)

7. (दरबारांतु एक सैनीक प्रवेश करता.)

8. सैनिक :-" मिथिला प्रजापती उग्रप्रतापी जनक महारायु आगत जाता."

9. (सगटीय आदरान उठावनु राबताय. मंत्री सुदामा राय्याक् स्वीकारनु वरता)

10. (रायु सिंहासनाचेरी बेसता.)

11. (जनकः सगटांकय बेसूंक आंग्य दाखेयता.)

12. (सगटीय बेसताय.)

13. जनकः- "सेगटांकय हया सभेंतु स्वागत. हे मंत्री सुदामा, आयचें सभा आरंभु जांवो."

14. मंत्री सुदामा :- "आदरणीय जनक राय्याक म्हजे प्रणाम. सभेंतु उपविष्ठ जालेले सेगटीय मान्य व्यक्तियो तुमका म्हजे वन्दन. राय्यालो अनुमतीन् आयचें दरबार आरंभीता."

15. जनकः- "हे मंत्री सुदामा, आयचें स्वयवर यज्ञाक सगटीय तय्यार केरलेवे? आमी धाडलेले अमंत्रण पत्र सेगट राय्यानीय स्वीकारु केरलेवे? यज्ञांतु भागु घेवूंक ते पावलेवे?"

16. सुदामाः- "हे जनक महाराज, स्वयवर यज्ञाक राजसहल पूरा तय्यार जालो आसा. सेगटीय राय्यानीय अमंत्रण पत्र स्वीकार केरलो. राय ते येवनु पावताय."

17. (स्वयवर यज्ञांतु भागु घेवूंक एकेक राय सभेंतु येत्ताय.)

18. (जनक रायु तांका स्वीकार केरनु बेसूंक आंग्य दाखेयता.)

19. (एकेक राय्यय सभेंतु बेसताय.)

20. आचार्य सदानंदः- “हे महाराज स्वयवर यज्ञाक वेळु जालो. यज्ञ वेगीन आरंभु केराय.”

21. जनकः- “हे मंत्री यज्ञ वेगीन आरंभीवो.”

22. मंत्री सुदामाः- “हे शक्तीशाली सेवक सेगटीय वच्चून त्रयंबक धनुस वेगीन सभेंतु हाडाय.”

23. (सेवकानी त्रयंबक धनुस सभेंतु हाडनु दवोरनु वत्ताय.)

24. (धनुस देखूंन सेगाटीय राय्याय आश्चर्यभरित जावनु चोयताय.)

25. जनकः- भरिले सभेक वन्दन करता अनी रायु उद्घोषु करताः “सीता स्वयवराक योग्यता प्राप्त करूक, आसा हांगा एक मातसर त्रयंबक धनुस उभारनु बाण कोण सोडता तो सीता स्वयवराक योग्य जाता.”

26. जनकः- “त्रयंबक धनुस उभारतालो वीर पुरुष कोण, तागेल्या गळ्यारी म्हागेले पुत्री सीता माळा घालतेली.”

27. (सीता हातांतु माळा घेवनु राणी सुनयना समेत संत संत प्रवेश करता अनी राय्यालागी राबता.

28. (सौन्दर्यवती सीतेक देखूंन सगट राय्यय आश्चर्यभरित जाताय. तांका तीजेरी व्हड मोहु दिसता.)

29. (राजकुमार/राय ते परस्पर संभाषण केरताय)

30. रायु (1) :- “हाय, हया लोकंतु इत्तलीच सुन्दरी कोणीय ना. हांव हया मातसरांतु निसंशय जीकोतोलो.”

31. रायु (2) :- “अतिसुन्दरी, सौम्यवती, अनी रूपवती ही सीता. तीज्जेरी म्हाका व्हड मोहु दिसता. हांव हें धनुस अनायास उभारतोलो. सीता म्हागेल्या गळ्यारी माळा घालतेली.”

32. रायु (3) :- "हें तुमी सपण देखनाकाय. ही स्वप्नसुन्दरी म्हजे गळ्यारी माळा घालताली तुमी देखाय."

33. एक राजकुमार (4) :- "व्य व्य, तुमी सेगटीय सपण देखूंन् कांय फल ना. हया मात्सरांतु म्हाका हारवेवूंक तुमका कोणांकय जावचीना. सीता म्हगेले गळ्यारी माळा घालतेली.

34. मंत्री सुदामा :- "हे जनकमहाराज सगट राय्याय हांगा पावले. स्वयवर मातसर आरंभु करूंक वेळु जालो."

35. जनकः- "हया भरिलो सभेंतु स्वयवर यज्ञ आरंभु करूंक जनकरायु हांव आज्ञा दित्ता. आदरणीय एकेक राय्यांक मातसरांतु भागु घेवूंक हांव अमंत्रण करता."

36. (एकेक रायय धनुस उभारुंक व्हड परिश्रमु करताय.)

37. (परंतु, धनुस उभारूंक कोणांकय जायना.)

38. (एकेक राय्यय हारवेता वेळा, राय ते परिहासपुर्व हारवेताले राय्यांक चोयनु हासताय.)

39. (हारवेताले एकेक राय्यय लज्जेन् माते भागेवनु बेसताय.)

40. (मगीर राय ते सगट उठावन् भायर वत्ताय).

41. • होडदो घालता.

वेदी - 7

1. (पाश्चातल होडदोः जनक राय्यालो दरबार)
2. (जनकरायु अनी सभा परिवार सगट उपस्तित आसा.)
3. गीतः -

सीता स्वयवराक योग्य कोणीय नामुरे
कप्लाक हातु दवोरनु जनकारायु दुःखान् बेसलोरे.
त्यावेळा राम अनी लक्ष्मण विश्वामित्र समेत थांगा पावलेरे.
विश्वामित्र अनी रामलक्ष्मणांक रायानी स्वीकारू केल्लोरे.

रामाक् धनुस उभारूक विश्वामित्रानी अनुमकी मागलेरे.
जनकरायानी रामाक अनुमती दिल्लिरे
सभेक वन्दन केरनु, धनुसाक वन्दन केरनु
श्रीरामान धनुस अनायास उभारलेरे.

धनुसाक दोरी बांदीता वेळारी.
भयानक शब्देन धनुस मोडलेरे.
त्रयंबक धनुस दोनी कुडके जालेरे
सगट जनय आश्चर्यभरित जालेरे.

हात्तांतु माळा घेव्नु सीता आयलिरे.
संतोषभरित रामाले मुखारी आयलिरे.
श्रीरामाले गळ्यारी सीतेन् माळा घालिरे.
संतोषभरित रामान् सीतेक स्वीकारु केल्लोरे.

दशरथ रायाक परिवारसमेत अमंत्रण केरनु.
जनक रायान् सन्देशु बेगीन धाडलेरे.
दीपालंकारान मिथिलापुरी सींगारलेरे
जनक राय्यालो भावु कुशद्वज रायु परिवार समेत पाव्लोरे

4. • होडदो उभारता.

5. जनकः- "हे महामंत्री सुदामा, हें त्रयंबक धनुस उभारूक योग्य कोणीय नावे? सीतास्वयबराक योग्य कोणीय नावे?"

6. मंत्री सुदामाः- "हे महाराज वेग्ळें केसीलीय वाट देवु दाखेवतोलो, आपण शुभप्रतीक्षा केरी."

7. जनकः- आचार्य सदानंदाक चोयनु सांगताः- "हे आचार्य अशी एक मात्सर हावें उद्घोषु कोल्लोलो बुद्धीशुन्य जाले म्हूण म्हाका दिसता."

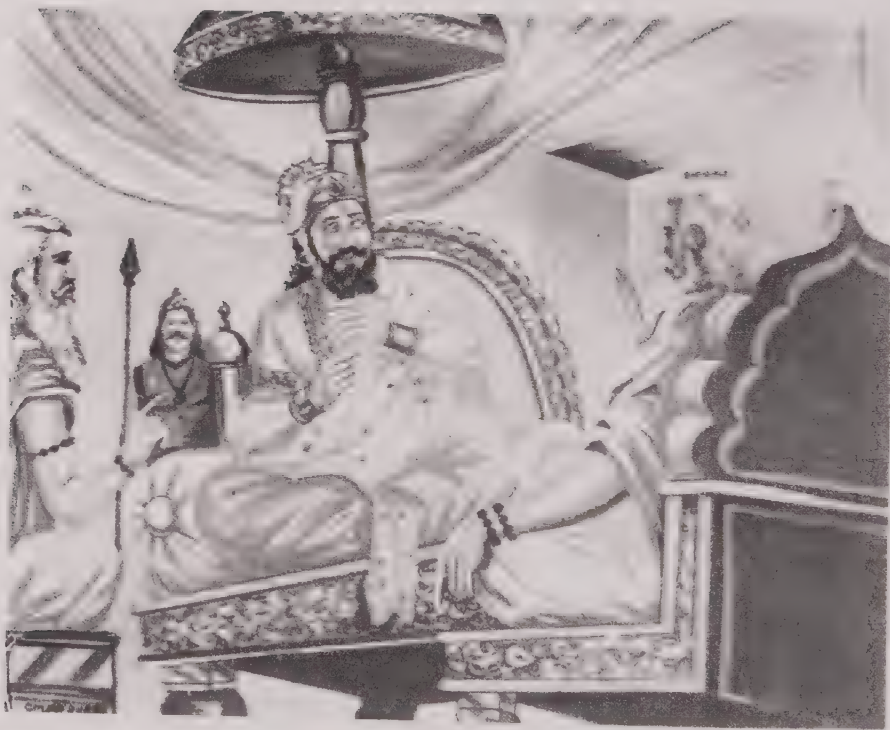
8. आचार्य सदानंदः- "हे जनक राजा, हें मात्सरालो उद्घोषु निसंशय उचित ता. सीतेक अनुयोज्य, धनुस उभारचो वीरपुरुष हया लोकांतु आसाय."

9. जनकः- "जाल्यारीय, हे आचार्या, हें दुःस्थिती दूर करूक अनीक हांव कित्ते केरतोलो?"

10. (भारी दुःखान जनकरायु कपलाक हातु दवरनु बेसता)

11. (सीता अनी राणी दुःखान राबल्याय.)

12. एक सैनीक (येवनु रायाक प्रणाम केरनु सांगता):- " जनक महाराज जयहो, हे महाराज महामुनी विश्वामित्र अनी दोग धनुरधारी कुमार हांगा पावल्याय."

13. (वन्दन केरनु सैनीक परतोनु वत्ता.)

14. (मंत्री सुदामा वच्चून तांका स्वीकारु केरता)

15. (सभेंतु सेगटीय आदरान उठावनु राबताय.)

16. (जनक रायु वच्चून विश्वामित्र अनी दोग कुमारांक आदरान स्वीकार करता.)

17. जनक :- "हे परम पूज्यनीय विश्वामित्र मुने आपणाक् अनी हें दोग कुमारांक मिथिलापुरी राजसभेंतु स्वागत. कृपया तुमी हांग उपविष्ठ जायाय."

18. (जनक तांका बेसेयता.)

19. जनक :- "हे महामुने, आपणाले आगमनान् आमी धन्य जाले, मिथिलापुरी पवित्र जाले."

20. (जनक विस्वामित्राक वन्दन करता)

21. विश्वामित्रः "विजयी भवा, आयुष्मान भवा." (विश्वामित्र जनकाक अनुग्रह दित्ता.)

22. जनकः- "हे महामुने म्हजे एक सन्देहु(संशय) आपण कृपया दूर केरी. हें तेजस्वी दोग कुमार कोण? कृपया म्हाका तांगेले व्हळक (परिचय) करून दी."

23. विश्वामित्रः-

"अयोध्या प्रजापती त्रिलोक विश्रुत
दशरथ रायालो चोग पुत्रांतु दोग पुत्र ये
कौसल्या राणीली पूतु श्रीरामचन्द्र
सुमित्रा राणीली पूतु श्रीलक्ष्मण"

24. (सीता अनी राम परस्पर चोयताय. तांका परस्पर मोहु दिस्ता)

25. जनकः- “हे दशरथ राज पुत्र तुमका म्हजे वन्दन.” (जनक तांका वन्दन केरता.)

26. (रामलक्ष्मण जनकराय्याक वन्दन केरताय)

27. विश्वामित्रः- “हे, जनकराज, तुगेलो तोण्ड देखून तूं अत्यन्द दुःखित म्हूण म्हाका दिसता.”

28. जनकः- “ हां, सीता स्वयवर मात्सरांतु योग्य कोणीय ना. त्रयंबक धनुस कोणांकय उभारूक जालीना. सीतेली स्वयवर अनी कशी केरतोलो, अनी कित्ते वाट म्हूण केळनातुले हांव भारी दुःखित था. महामुने आपणाले आगमन म्हाका शुभ सूचक दिसता. आपण कृपया हया समस्याक् परिहार, वाट ह्याका सांगून दी.”

29. विश्वामित्रः-“हे जनक राय्या, सत्यवान, धरमिष्ठ, वीरशूर श्रीरामाक त्रयंबक धनुस उभारूक तूं कनुमती दी. हें बालक रामाक तुगेले दुःख दूर करूक जातेले.”

30. जनकः- “हे दशरथ पुत्र रामा, हांव तुका धनुस उभारुंक अनुमती दित्ता. सर्व राय्यांकय असाद्य जालेले, तुका साध्य जावो.”

31. (रामाक धनुस उभारूक साध्य जावो म्हूण सीता प्रार्थना करता. अनी रामाक चोयता.)

32. (सुनयना राणी प्रार्थना करता)

33. (राम विश्वामित्राले आज्ञा मेळूंक विश्वामित्राक चोयता.

34. (विश्वामित्र रासाक आंग्य दाखेवनु आज्ञा दित्ता)

35. (राम - विश्वामित्राक वन्दन करता)

36. विश्वामित्रः (रामाक अनुग्रहु दित्ता)“ विजयी भवा.”

37. (राम-जनक राय्याक चोयनु वन्दन करता.)

38. (सींहासनारी बसून जनक रामाक अनुग्रहु दिता)

39. (राम-भरिले सभेक चोयनु वन्दन करता)

40. (सभेंतुले सेगटीय आकांक्षाभरित रामाक चोयताय अनी अनुग्रहु दित्ताय.)

41. (राम त्रयंबक दनुस्लागी वत्ता. धनुसाक एक बोवोण्डी घालता अनी धनुसाक हातु लावनु पन्दन करता.)

42. (राम धनुस अनायास उभारता.)

43. (सीता, जनक अनी सर्वय आश्चर्यभरित जावनु रामाक चोयताय.)

44. (राम - धनुसाक दोरी बांदता. त्या वेळारी भयानक शब्देन धनुस मोडता. धनुस दोनी कुडके जाता.)

45. (सेगट जनय आश्चर्यभरित जाताय)

46. सेगटीयः- "वीरपुरुष श्रीराम की जय. जय जय श्रीराम."

47. (सीतेक व्हड संतोष जाता, जनकरायु अनी सुनयना राणीक व्हड संतोषु जाता, विश्वामित्र अनी रामलक्ष्मणांक व्हड संतोषु जाता, गुरुजन अनी सर्वांकय व्हड संतोषु जाता.)

48. गुरु सदानंदः- "दशरथ पुत्र वीरपुरुष श्रीरामान योग्यता प्राप्त केरले. सीता स्वयवराक श्रीराम योग्य जालो. सीता रामाक अनुयोग्य जाले. स्वयवराक वेळु जालो. हे महाराणी, सीतेक रामालो मुकारी वेगीन हडाय."

49. (जनक, गुरु सदानंद, विश्वामित्र, लक्ष्मण, अनी मंत्री परिवार सगट रामालागी येवनु राबताय.)

50. (सुनयना राणी सीतेक रामालागीहाडता.)

51. (हातींतु माळा घेवनु भारी संतोषान नम्रवती जावनु सीता रामाले मुखारी येता.)

52. (सीता रामालो गळ्यारी माळा घालता.)

53. (राम संतोषान सीतेक स्वीकारु करता.)

54. जनकः- "हे मंत्री सुदामा, दशरथ राय्याक एक सन्देश पत्र वेगीन धडका."

55. मंत्रीः- "संदेशपत्र हाडनु जनक राय्याक दिता."

56. (जनकरायु संदेश बरेव्नु मंत्रीलागी दिता.)

57. मंत्रीः- (हातु वजून एक सैनीकाक उळदीता.) "हे सैनीक हांग यो."

58. (एक सैनीक येता.)

59. (मंत्री संदेश पत्र सैनीकोलो हातांतु दिता अनी संगता.)

60. मंत्रीः- "हे सैनीक, जनक राय्यालो दूत जाननु तूं हें संदेशपत्र अयोध्या प्रजापती दशरथ राय्याक वेगीन दीवनु यो."

61. (दुत - राय्याक प्रणाम केरनु वेगीन भायर सेरता.)

62. (जनक रायालो भावु कुशध्वज रायु परिवार समेत प्रवेश करता.)

(जनक तांका स्वीकारु करता).

63. • होडदो घालता.

वेदी - 8

1. (पास्चातल होडदो): जनक राय्यालो दरबार.)
2. (वेदींतु रामाक सीता स्वयवर माळा घालता वेला आसीले सगेटीय उपस्थित आसात.)
3. (वेदींतु सींगारलेले लग्न मण्डप)
4. गीत :-

दशरथ रायु परिवार समेत मिथिलापुरींतु पाव्लोरे
दशरथ रायाक् जनक रायानी आदरान स्वीकारु केल्लोरे
लग्नांचो वेळु जालोरे, गुरुजनानी आज्ञा दिल्लेरे
पंडितानी मंत्र म्हणूंक आरंभीलेरे

अग्नीक साक्षी केरनु सीतेली गळ्यारी
श्रीरामान् मंगळ सूत्र बांदलेरे.
जनक रायानी कन्यादान केरनु दिलेरे.
सीतारामाले व्हारडीक् धूम धाम जालिरे.

भरत-माण्डवी, शत्रुघ्न-श्रुतिकीरती
लक्ष्मण-ऊरमिळादीले व्हारडीक जालिरे
वाद्य मेलादी आघोषान व्हारडीके व्होराण
अयोध्यापुरी वच्पाक भायर सरलेरे.

5. • होडदो उभारता
6. (दशरथ, सुमंत्र, वसिष्ठ, कौसल्याराणी, सुमित्रा राणी, कैकेइ राणी, शत्रुघ्न, भरतादी सगटीय प्रवेश करताय.)

7. (जनक वच्चून आदरपुरस तांका स्वीकार करता.)

8. जनक :- "हे मित्र अयोध्या प्रजापती दशरथ महाराज अनी परिवार सरवांकय मिथिलापुरींतु हांव संतोषान अनी आदरपुरस स्वागत करता."

9. जनकः- "हे दशरथ महाराज, हे सुमंत्र, हे आचार्य वसिष्ठ तुमी कृपया हांगा उपविष्ठ जायाय."

10. (जनक तांका आदरान बेसेयता.)

11. (राम लक्ष्मण दशरध राय्याक वन्दन करताय.)

12. दशरथः- "आयुषमान भवा, कीरतिमान भवा." (अनुकग्रहु दिता.)

13. जनकः- "हे गुरु सदानंद, हे गुरु वसिष्ठ, हे विश्वामित्र मुने तुमी लग्नांचे गणन वेगीन केराय."

14. (गरुजन लग्नांचो गणन केरताय.)

15. गुरु वसिष्ठ :- "हे जनकराज् शुभलग्नांचो वेळू जालो. राम अनी सीतेक लाग्नमण्डपांतु हाडाय."

16. (मण्डपा मुखारी पण्डित येवनु बेसल्याय.)

17. (राम अनी सीता लग्नमण्डपांतु येवनु राबताय/बेसताय.)

18. (रामालो मागलान दशरथ पिरवार विश्वामित्र, अनी सीताली मागलान जनक पिरवार येवनु राबताय.)

19. गुरु सदानंदः- "हे पण्डित, तुमी लग्नांचो मंत्र सुरु केराय. शंख, भेरी, अनी वाद्य मेळादीय आरंभु केराय."

20. (पण्डित मंत्र म्हणताय. शंख, भेरी वाद्यमेळादीय सुरु करताय.)

21. (लग्न सण्डपांतु पण्डित अग्नीकुण्ड जेळताय.)

22. (अग्नीक साक्षी केरनु सीता रामाली गळ्यारी माळा घालता. राम सीतेली गळ्यारी माळा घालता.)

23. (सीतेली गळ्यारी राम मंगल सूत्र बांदता.)

24. (सर्वानीय अक्षत अनी फुल्ला तांचेरी घालनु तांका अनुग्रहु दित्ताय.)

25. (राम सीतेले हाताक देरनु अग्नीक तीनी बोवोण्डी घालताय.)

26. जनकः- "अभिवंद्य दशरथ रायु अनी अभिवंद्य गुरुजन अनी विशिष्ठ बंधु जनांचें मुखारी, अग्नीक साक्षी केरनु हया शुभ लग्नारी दशरथ राजपुत्र श्रीरामाक म्हजे प्रिय पुत्री सीतेक हांव जनकरायु कन्यादान केरनु दित्ता."

27. जनक :- "रामालो हातांतु सीतेली हातु देरनु दित्ता."

28. (राम अनी सीता दशरथ परिवार अनी जनक परिवार सेगटांकय वन्दीताय.)

29. (ते तांका अनुग्रहु दित्ताय.)

(सीता रामाली व्हरडीक धूम धाम जाले)

30. (कुशध्वज राय्यालो तेग पुत्रीले व्हरडीक जाता) भरत-माण्डवी, शत्रुघ्न-श्रुतिकीर्ती अनी लक्ष्मण ऊरमिळा, तांगेले व्हरडीक केरताय.

31. (वाद्यमेळादी आघोषान व्हरडीके व्होराण अयोध्यापुरी वचपाच भायर सेरत्ताय.)

32. • होडदो घालता.

(सीता स्वयवर हांगा समाप्त जाता)

सीता स्वयंवर तालगडी

(दांडीखेळ) (दांडीया)

सीता स्वयंवर तालगडी

(दांडीखेळ) (दांडीया)

प्रथम भाग

कीर्तनः-

नमोस्तुते श्री महागणपतीं
सर्वमंगळ प्रदायका
नमोस्तुते श्री सरस्वती
सकला कला वल्लभे
गुरुर ब्रह्मा गुरूर विष्णु
गुरुर देवो महेश्वरः
गुरु साक्षात परब्रह्मा
तस्मै श्री गुरवे नमः

रामाय रामचन्द्राय, रामभद्राय वेधसे
रघुनाथाय, सीतायां पतयेनमः
कुजंत्म रामरामेती, मदुरम मदुराक्षरम
आरूह्य कविताशाखां, वन्दे वालमीकी कोकिलम.

शंखचक्रगदा पत्मधारी श्रीनारायण
त्रेतायुगांतुलो अवतारपुरुष
श्रीरामदेवाले चरित, सीराराम चरित
सीतास्वयमवर चरित, सीतास्वयमवर चरित.

गीतः-

१. अयोध्या पुरीचो एक रायुरे रायुरे
दशरथ नामांचो एक महारायुरे
राजमहलांतु महामुनी विश्वामित्र पावलोरे
दशरथ रय्यानी विश्वामित्राक स्वीकार दिल्लोरे

२. विश्वामित्राक रायानि सहायु वचन दिल्लेरे
विश्वामित्रानी तागेल आगमन उद्देशु सांगलेरे
"म्हजे यज्ञाक विघ्न करताय सुबाहु अनी मारीच
यज्ञरक्षणेक रामलक्ष्मणांक धाडका म्हजे आश्रमांतु"

३. दशरथान विश्वामित्रालागी व्याकुलान सांगलेरे
"राम अनी लक्ष्मण बालक कारण, जालीना तांका प्राप्ती
राक्षसांचें वध करूक, येत्ता हांव सैन्यसमेत"
हें आयकोव्नु, विश्वामित्राक कोपु आयलोरे

४. आचार्था वसिष्ठानी, बेगीन रायालागी सांगलेरे
"हे राया, तुगेलो पूतु श्री विष्णूलो अवतारु
पालन केरी विश्वामित्राक तूवें दिल्लोलो वचन्"
रायानी विश्वामित्रालागी, क्षमा मागलेरे

५. विश्वामित्राक रायानी अनुमती दिल्लेरे
रामलक्ष्मणानी रायालागी यात्रा अनुमति मागलेरे
रायानी रामलक्ष्मणांक विश्वामित्रालागी सोडलेरे
रामलक्ष्मण समेत विश्वामित्र भायर सरलेरे

६. सरयु नदीतडेरी सांजवेळा ते पावलेरे.
रामलक्ष्मणानी विश्वामित्राली पादपूजा आदरान केल्लेरे
'बल-पुनरतीबल्' मंत्र, विश्वामित्रानी तांका उपदेशु दिल्लेरे.
सरयु नदी ताण्ढून तें ताटका वनांतु पावलेरे

७. ताटक नामांची एकी राक्षसी अट्टहासु काडनु थांगा पावलीरे
सहश्र हत्तीली शक्तिरूपिणी तीणी
रामालागी घोरयुद्ध केल्लीरे
एक बाण सोडनु रामान तीगेली वध केल्लेरे.

८. रामाली शक्ति देखूंन विश्वामित्राक संतोष जालोरे
अस्त्र शस्त्रादी दिव्यायुध विश्वामित्रानी रामाक दिल्लेरे
अस्त्र शास्त्र संहारादी विद्या रामाक विाल्लेरे
घोर वन् ताण्ढून ते आश्रमांतु पावलेरे

९. विश्वामित्रानी तागेल यज्ञ आरंभु केल्लेरे.
मायावी सुबाहू अनी मारीच राक्षस गण समेत
अट्टहासु काडनु थांगा पावलेरे
रक्त अनी मास यज्ञ कुणडांतु ताणी घालेरे
अशुद्ध केरनु राक्षसानी यज्ञ विघ्न केल्लेरे.

१०. राक्षस गणानी लक्ष्मणालागी घोर युध केल्लेरे
लक्ष्मणानी एकेक् राक्षसांचें वध केल्लेरे
सुबाहु अनी मारीच रामालागी घोर युध केल्लेरे
एक दिव्यास्त्र सोडनु रामान् सुबाहु गध केल्लेरे

११. मारीचालो वध करूक रामान् दिव्यास्त्र काडलेरे
तें देखून मारीच प्राणभयेन् धावलोरे
मारीच तो वेगीन रामचरणारी अभय माग्लेरे
क्षमा केरनु रामान् मारीच ताका सोडलेरे

१२. यज्ञवेदि शांन्त जालेरे
विश्वामित्रानी तागेल यज्ञ आरंभु केल्लोरे
विश्वामित्रानी तागेल यज्ञ पूर्ण केल्लेरे.
यज्ञरक्षण केरनु रामान आज्ञा पालन केल्लेरे.

१३. जनक रायान् एकु स्वयवर यज्ञ माण्डलेरे
त्रयंबक धनुसालो विशेषु विश्वामित्रानी सांगलेरे
धनुस देंखूंक रामलक्ष्मणांक मोहु दिसलेरे
मिथिलापुरी वचपाक ते भायर सरलेरे

१४. मुनि गौतमालो पोरणें आक्षमांतु ते पावलेरे
विश्वामित्रानी एकु फात्तोरु दाखेवनु सांगलेरे
गौतमालो सापान् तागेली पत्नी अहल्या फात्तोरु जालिरे
मेळतेली तीका सापमोक्षु रामा, तुगेलो पादस्पर्शान्

१५. फात्राक वन्दन केरनु रामान् पादस्परश केल्लोरे
श्रीरामालो पादस्परशान् तीका मोक्षु मेल्लेरे
गौतम पत्नी अहल्या बेगीन प्रत्यक्षु जालिरे
रामलश्र्मण विश्वामित्र समेत यात्रा आरंभीलेरे.

द्वितीय भाग

१६. मिथिलापुरीचो एकु रायुरे रायु
जनक रायालो एकु चोडुरे चोडु
सीता नामांजी एकी राजकुमारी
रूपवती, बुद्धिमती, सौम्यवती सीता

१७. सीता स्वयवर यज्ञ जनकराय्यानी उदघोषु केल्लोरे
यज्ञांतु भागु घेवूंक समस्त गांवचों राय्यांक
जनक रायान् अमंत्रण पत्र धाडलेरे
अमंत्रण स्वीकारनु सगट राय्यय पावलेरे.

१८. जनक रायाले एक धनुस, त्रयंबक धनुस
महादेवान दिल्लेले त्रयंबक धनुस
जनक रायान् सभेंतु हाडेवलेरे
धनुस देखूंन् सगट राय्यांक आश्चर्यु जालेरे.

१९. जनक रायान् सभेंतु एक उद्घोषु केल्लोरे
"सीता स्वयवराक् आसा हांगा एकु मातसर
त्रयंबक धनुस उभारनु बाण कोण सोडतारे
तो वीरपुरुष सीता स्वयवराक् योग्यरे"

२०. पुण्यवती, सत्यवती, मैथिली, मनोहरी
आभरणभूषित जानकी मनोहरी सीता
हात्तांतु माळा घेव्नु सुनयना समेत आयलिरे
सीतेक देखूंन् तीजेरी राय्यांक मोहु दिसलोरे.

२१. मात्सरांतु भागु घेवूंक जनकान् अमंत्रण दिल्लेरे
एकेक् रय्यानीय व्हड परिश्रमु केल्लोरे.
एक ही रय्यांकय धनुस उभारूक जालीना
लज्जेन् सगट् राय्याय माते भागेव्नु घेल्लेरे.

२२. सीता स्वयवराक योग्य कोणीय नामुरे
कपलाक हातु दवोरनु जनकारायु
दुःखान् बेसलोरे.
त्यावेळा राम अनी लक्ष्मण विश्वामित्र
समेत थांगा पावरेरे.
विश्वामित्र अनी रामलक्ष्मणांक रायायनी
स्वीकारू केल्लोरे.

२३. रामाक् धनुस उभारूक विश्वामित्रानी
अनुमकी मागलेरे.
जनकरायानी रामाक अनुमती दिल्लिरे
सभेक वन्दन केरनु, धनुसाक वन्दन केरनु
श्रीरामान धनुस अनायास उभारलेरे.

२४.	धनुसाक दोरी बांदीता वेळारी.
भयानक शब्देन धनुस मोडलेरे.
त्रयंबक धनुस दोनी कुडके जालेरे
सगट जनय आश्चर्यभरित जालेरे.

२५.	हात्तांतु माळा घेव्नु सीता आयलिरे.
संतोषभरित रामाले   मुखारी आयलिरे.
श्रीरामाले गळ्यारी सीतेन् माळा घालिरे.
संतोषभरित रामान् सीतेक स्वीकारु केल्लोरे.

२६.	दशरथ रायाक परिवारसमेत अमंत्रण केरनु.
जनक रायान् सन्देशु बेगीन धाडलेरे.
दीपालंकारान मिथिलापुरी सींगारलेरे
जनक राय्यालो भावु कुशद्वज रायु परिवार समेत पाव्लोरे

२७.	दशरथ रायु परिवार समेत मिथिलापुरींतु पाव्लोरे
दशरथ रायाक् जनक रायानी आदरान स्वीकारु केल्लोरे
लग्नांचो वेळु जालोरे, गुरुजनानी आज्ञा दिल्लेरे
पंडितानी मंत्र म्हणूंक आरंभीलेरे

२८.	अग्नीक साक्षी केरनु सीतेली गळ्यारी
श्रीरामान् मंगळ सूत्र बांदलेरे.
जनक रायानी कन्यादान केरनु दिलेरे.
सीतारामाले व्हारडीक् धूम धाम जालिरे.

२९. भरत-माण्डवी, शत्रुघ्न-श्रुतिकीरती
लक्ष्मण-ऊरमिळादीले व्हारडीक जालिरे
वाद्य मेलादी आघोषान व्हारडीके व्होराण
अयोध्यापुरी वच्पाक भायर सरलेरे.

सीतास्वयवर हांगा समाप्त जाता

शुभ

Konkani Langu
Cultural Foundation (R.)
Mangaluru

ए.पी. भानुप्रकाश

साहित्य सेवाः

'काव्यहार' (कोंकणी कवितासंग्रह) हें पुस्तक गोवा कोंकणी अकादेमीच्या 'पयले चंवर' आर्थिक पालव येवजणेखाला चापलां.

बिम्ब, जाग, कोंकण टायम्स, स्पन्दन हांतूं कथा 'उजवाड' अनी कविता प्रकाशन केल्ला.

सीता स्वयवर बालें नृत्यनाटक अनी दाण्डिया पुस्तक चापलां.

'भक्तिगीतामृत' भजनगीत कोंकणींत रचिलां

'भक्तिगानामृत' भजनगीत मलयालम रचिलां

'काव्यमाधुरि' मलयालम कविता रचिलां

दृश्य कला वावरांत वांटोः-
सीता स्वयवर पुराण कथेचेर
आधारून कोंकणींत काव्य रचून
नृत्यनाटक रूपान माचयेर हाडला

पत्तोः- आलुंगल हावुस, इरट्टाकुलंगरा रोड,पच्चालं, कोच्ची - 682 012
मोबैलः 9746630908
ईमैल : bhanuprakashpachalam@gmail.com

देवी पब्लिकेषनस्
एरणाकुलम्

Price : ₹. 80.00